

KUTSESTANDARD

Pommitehnik EOD3+, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pommitehnik EOD3+, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne), improviseeritud lõhkeseadeldiste kahjutustamine ning demineerijate juhendamine nende tööülesannete täitmisel. Pommitehnik töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks pommitehnik EOD3+-le on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonoahu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult esemeid teisaldada.

Demineerija EOD3, tase 5 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kelle töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsikalised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

Pommitehniku peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniaparatuur, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

Demineerija töökoolituse korraldamisel ja koolituskavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine

A.2.2 Lõhketöö tegemine

A.2.3 Pommiohu tõrjumine

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine
A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Pommitehnikul on keskharidus, läbitud pommitehniku õppekavale vastav kvalifikatsioonikursus või samaväärne koolitus ja praktilise töö käigus omandatud kutseoskused. Pommitehnik (EOD3+) on demineerija EOD3-na töötanud vähemalt 2 aastat.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Demineerija, pommitehnik.
A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Tööd demineerijana reguleerivad päästeseadus, korra- ja ohutusseadus ja neist tulenevad õigusaktid ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuded.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused ja kõik kompetentsid (B.3.1 – B.3.5).

B.2 Pommitehnik EOD3+, tase 5 üldoskused
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arvestab oma töös demineerimistöe ohutusjuhendit ja tööd reguleerivaid õigusakte; 2. kasutab killuvesti, kiivrit ja teisi kaitsevahendeid; 3. annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; 4. teeb alarmsõitu, arvestades kehtivaid õigusakte ja demineerimistöe eripära; 5. valmistab ette ja juhib sündmusjärgset analüüsi; teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks; 6. kontrollib enda ja teiste demineerijate töö kvaliteeti; kinnitab kvaliteedikontrolli tulemust; 7. kasutab oma töös digiseadmeid vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele (vt lisa 2 digipädevuste enesehindamise skaala); 8. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduse nõudele ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) osaoskuse mõistmine ja rääkimine osas tasemel B2 (vt lisa 3 Keelte oskustasemetega kirjeldused).

B.3 Kompetentsid	
B.3.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. planeerib ja korraldab demineerimistööd vastavalt valdkonda reguleerivatele õigusaktidele ja IMAS standardile; kaasab planeerimisse ja korraldamisse sobiva meeskonna vastavalt töö iseloomule; 2. arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; 3. juhib sündmuskohal või distantsilt (nt kõrgema tasemega staabist) demineerimistööd igasuguse lahingumoonu ja lõhkeseadeldise leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele, sündmuse iseloomule ja olukorrale sündmuskohal; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonule ja lõhkeseadeldisele; 4. viib läbi ennetus- ja teavitustööd vastavalt korraldustele ja sihtrühma vajadustele; 5. korraldab koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid koolitusmeetodeid; valmistab ette koolituse sisu, lähtudes koolitusprogrammist; korraldab, juhib ja viib läbi lõhketöid vastavalt õppekavale. 	
B.3.2 Lõhketöö tegemine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad:	

1. planeerib ja korraldab lõhketöid vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest ning arvestades ümbritsevat keskkonda; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele;
2. juhib lõhketööd oma pädevuse piires vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust;
3. juhendab lõhkamiskohas demineerijaid lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonna tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; valmistab ette ja paigaldab eriotstarbelisi lõhkelaenguid; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel;
4. määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika; likvideerib pommiohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja erilaengut;
5. määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoonna tüübist; valib lahingumoonnaohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoonna ohu, arvestades lahingumoonna tüüpi ja otstarvet, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; vajadusel valmistab improviseeritud erilaengu; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles;
6. likvideerib lõhkeseadeldisest tuleneva ohu, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; vajadusel valmistab ette erilaengu ja viib läbi lõhkamise; korraldab sündmuskohal tehniolude jäädvustamist;
7. teeb eriotstarbelisi lõhketöid; lõhketöö juhina annab korralduse kasutatava varustuse ja vahendite kohta, korraldab varustuse hoolduse peale sündmust; politseilisel lõhketööl otsustab võimaluste ja õigete lõhkematerjalide valiku; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; valmistab erilaengud; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles.

Teadmised:

- 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid;
- 2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale;
- 3) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed;
- 4) signaalid lõhketööl.

B.3.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. kogub pommihävarduse sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommihävarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd;
2. kogub ja analüüsib pommikahtluse sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse, kasutades sobivat varustust;
3. kogub ja analüüsib pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd;
4. kogub ja analüüsib plahvatuskohal detailset infot, arvestades sh varasemaid sündmusi; saadud informatsioonile tuginedes teeb oma pädevuse piires kindlaks plahvatuse põhjuse; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel töö, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse oma vastustala piires, kasutades sobivat varustust.

B.3.4 Lahingumoonna ohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. käitleb laske- ja lahingumoonna ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoonna;
2. kasutab demineerimistööl ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonnale; teeb leitud lahingumoonna või selle otsimisega seotud toimingud vastavalt oma pädevusele; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonnale;
3. kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonnaga saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide ja lõhkemata lõhkekehade omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale;
4. määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonna markeeringu ja tehniolude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-lahingumoonna; juhib lahingumoonnast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.

Teadmised:

- 1) laske- ja lahingumoonna liigid ja ehitus;
- 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine.

B.3.5 Plahvatusohu tõrjumine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel kahjutustab lõhkeseadeldise, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; korraldab sündmuskohal tehjulude jäädvustamise; 2. määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-ohu tehjulude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab lõhkeseadeldise; juhib lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.	
Teadmised: 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-13042022-3.3.4/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Kätlin Kekk, Päästeamet, Personaliarvestuse ja asjaajamise talitus Margus Kurvits, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Planeerimise- ja valmisoleku talitus Raido Taalman, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Põhja-Eesti pommigrupp Ando Piirsoo, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Lõuna-Eesti pommigrupp Arno Pugonen, Päästeamet, Demineerimiskeskuse nõunik
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	22
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	13.04.2022
6. Kutsestandard kehtib kuni	12.04.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3359 Valitsuse haldusalade ametnikud, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	EOD technician, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	